
Zakázaná píseň

Laura Walden

Moana věděla, že už jí smrt klepe na dveře. Nejpozději od té noci, kdy se jí ve snu zjevila její matka Pania. Věcným tónem jí sdělila, že se už brzy shledají. Bez slz, beze smutku, bez stopy empatie. Moana však věděla, co musí ještě udělat. Sepsala závěť a povolala k sobě Arohu. Její dcera však tomu zjevení nepřipisovala takový význam jako její matka. Jak by také mohla, vždyť matka jen kvetla. Ale již o několik týdnů později matku přece jen zasáhla neúprosná smrt.

Teprve když ji doktor Stevens ujistil, že proti rakovině, která v těle její matky bují, není pomoci, začala tomu přízraku přikládat význam. Přesto se zdráhala uvěřit, že matčin zdravotní stav způsobila nějaká kletba. K velkému matčinu zármutku. Ta byla totiž pevně přesvědčená, že její strašná nemoc je trestem za to, že kdysi porušila přísahu. Neměla nikdy opustit ostrov Taupatiti, jehož název v překladu znamená Kouzelný ostrov a je majetkem rodiny, aby hledala štěstí na jiném místě. Povinnost chránit ostrov po celý život příslušela podle tradice rodin každému jeho dědici. A tím bylo podle zákonů předků vždy nejstarší dítě. Toto pravidlo Moana vštěpovala své dceři pořádným pohlavkem při každém náznaku sebemenšího odporu. V důsledku tohoto příkazu předků se na ostrově pravidelně odehrávala dramata. V minulosti byli dědici převážně ženy a jejich manželé byli nuceni trávit život na ostrově a hrát v tomto ráji druhé housle vedle paní ostrova Taupatiti. Někteří se dali na pití, manželka babičky Paniy, který ostrov za jejími zády málem prodal za hubičku, v jedné rvačce zabili, a jiní zase navždy zmizeli, jako manžel Moany.

V každém případě se však žádný dědic nesměl této povinnosti beztrestně vyhnout. Nešťastníci, kteří se odvážili Taupatiti opustit, byli prokleti. Proto Moana nikdy nelenila a svou dceru touto pohrůzkou zastrášovala, aby jí za-

bránila jít vlastní cestou. Vždy když Aroha ztrácela respekt před tímto trestem a pokoušela se to celé obrátit v žert, Moana si ještě přisadila: Ti, kteří se odvážili nechat Taupatiti v cizích rukou, byli zatraceni a zemřeli strastiplnou smrtí. Moana tomu pevně věřila. Nemoc, která ji vytrhla uprostřed kvetoucího života, byla podle jejího mínění pozdní pomsta za to, že jednou došla přinejmenším ve svých myšlenkách tak daleko, že by Taupatiti prodala.

Tenkrát po té ošklivé hádce s matkou, kdy utekla do Aucklandu ke svému milému, atraktivnímu farmáři Danielu Wilsonovi. Přitom si to skutečně neulehčila, ale láska nakonec zvítězila nad věrností k dědictví předků a nad strachem, který do ní její matka od dětských let zasévala. Usadili se na jeho farmě a chtěli založit rodinu, neboť Moana si tehdy myslela, že se může kletbě vyhnout, když se usadí hodně daleko. Daleko od své vlasti strávila několik šťastných chvil. Na severu země našla krajinu, která nebyla její vlasti tak cizí. Pak však dostala dopis od své matky Pany, která ji zapříisahala, aby se ihned na Taupatiti vrátila, pokud ji chce ještě spatřit živou, a to její plány zničilo.

Moana se nechtěla za žádnou cenu navrátit na ostrov, protože se jí zdálo, že by ji Daniel opustil, kdyby to udělala. Tomu se však Daniel vysmál a nutil ji, aby své dědictví převzala. Moana to tenkrát brala z jeho strany jako hluboké porozumění zákonům její rodiny, ale brzy se ukázalo, že to bylo jen praktické východisko z jeho vlastních potíží. Daniel byl totiž v té době se svou farmou finančně u konce a vyhlídka, že by zdědila ostrov a lukrativní rybářský obchod, se mu zdála lákavá. To, že sám brzy nato začne holdovat alkoholu a veškerou práci nechá na své ženě, nemohl nikdo tušit. Dokonce ani on sám, neboť to byl dynamický člověk, muž, který atraktivní Moanu doopravdy miloval.

Moana se tenkrát navzdory svým obavám na Taupatiti vrátila, aby svou matku naposledy spatřila a převzala své dědictví. Pania už skoro nedýchala, přesto seslala na Moanu zlou kletbu: Jednou ji potká tentýž osud. Její jediné dítě po Moanině smrti Taupatiti zradí, tímto trestem předků si nevěrná dívka může být jistá. Pania zemřela, aniž dala dceři šanci k usmíření. A Moana za to dávala vinu výhradně Danielovi. Již brzy po narození jejich dcery se z velké lásky stal Daniel chybou jejího života.

A co se týkalo Arohy, nepochybovala ani v nejmenším, že se proroctví její matky splní, neboť si byla jistá, že se Aroha z Taupatiti odstěhuje. Ačkoli její milovaná dcera ještě o svých plánech nemluvila, cítila Moana hluboko

v srdci, že její jediné dítě už dlouho žije v myšlenkách na vzdálené planetě. A tušila, že bude opakovat stejnou chybu, jakou udělala ona, když si myslela, že našla lásku někde jinde a ostrov Taupatiti opustila. A že ta láska byla jen chimérou, nevěděl nikdo líp než Moana. Láska byla jen pokušení, zkouška předků, jestli zůstane věrna svému dědictví, nebo jestli je zradí pro prchavý a klamný cit.

Ano, Moana byla na sklonku života moudřejší než zamlada. Tenkrát věřila v magickou moc lásky a ty strašlivé historky o rodinném prokletí, podle kterého budou odpadlíci potrestáni, nebrala vážně. A nyní, ve čtyřiceti, byla v roli matky zasvěcené smrti, připomínající odkaz předků. A její dcera byla zasažena stejnou slepotou jako kdysi ona sama. Žádné matce neujde blažený úsměv na tváři jejího dítěte ani plané výmluvy, proč celé dny není doma.

Moanina osmnáctiletá dcera, vysoká blondýna, se tomuto proctví jen vysmívala. Proto Moanu čekala velká diskuze s dcerou. Věděla, že řeči samy o sobě nepomohou přesvědčit mladou dívku plnou radosti ze života o záludnostech lásky. Ne, musí si vymyslet něco přesvědčivějšího než jen vyhrožovat, jak to dělávala její matka. Už měla nápad, jak to udělat. To, že byla její dcera tak netečná ke kletbě svých předků, souviselo v neposlední řadě s tím, že její otec, jinak tak nestálý, se o svou dceru intenzívně staral a krmil ji britskými názory. Stále ji varoval, aby nevěřila na duchy maorských žen. Moana proti tomu nemohla nic dělat, protože její dcera visela svému výřečnému otci doslova na rtech a všechno co řekl, bezvýhradně přijímala. I když jednoho dne z ostrova beze stopy zmizel, hledala neustále pro jeho chování omluvu. Moana jí však striktně zakázala o otci mluvit, přinejmenším v její přítomnosti. Dceři bylo tenkrát čtrnáct a zmítala se mezi rájem maorského ostrova a normálním životem panujícím na druhé straně průlivu Mahau Sound, který patřil k velkému Pelorus Sound a na jehož konci leželo malé městečko Havelock.

Od dětství si hrávala část dne na druhé straně, protože škola byla v Pictonu. Ačkoli cesta do školy byla dlouhá třicet kilometrů, trvala Moana na tom, aby se její dcera každý den vracela školním autobusem domů. To bylo neobvyklé, neboť většina dívek, které žily v Sounds, bydlely přes týden na internátě, aby si ušetřily denní dojíždění. Moana však byla toho názoru, že pro její dítě je důležitější trávit noci na ostrově. Moanu ještě učil domácí učitel, neboť její rodina byla dostatečně majetná na to, aby si mohla dovolit anglického vychovatele a francouzskou guvernanku.

Ve škole měla Aroha několik kamarádek a Moana na to pohlížela vždy kriticky, neboť se obávala, že by jí ty dívky mohly odcizit životu na ostrově, ale už jen ta dlouhá cesta domů jí nedala příležitost, aby se s ostatními ještě ve městě pobavila. Každý den hned po skončení vyučování nasedla do autobusu, který ji odvezl z Pictonu do Havelocku. Tam za každého počasí nastoupila do pevného motorového člunu, aby se dostala na ostrov. Často dojela domů až za tmy, ale to trmácení bylo Moaně milejší, než aby byla její dcera ve společnosti ostatních děvčat a hlavně chlapců. Jen zřídka, když zuřila silná bouře, směla z nouze přespát u své kamarádky Helen, která s ní také jezdila každý den autobusem. Moaně byla trnem v oku, neboť Arohu přemlouvala, aby s ní jela na výměnný studijní pobyt do USA. Proti silám přírody však byla Moana bezmocná.

Vliv kamarádek byl ve srovnání s utonutím v průlivu přece jen tím menším zlem. Po noci v ospalém městečku Havelock se její dcerka vracela na ostrov s takovým nadšením, že se Moana nemusela obávat, že by jí tohle dítě přírody svázané s Taupatiti mohlo někdy dělat starosti. Koneckonců její dcera milovala každý kousek toho ráje, zejména záliv na jihu ostrova, kde byl její domov, bílý dům ze dřeva, který byl postaven na kůlech, aby rozbourané moře nemělo ani v zimě šanci ho poškodit.

Moana samozřejmě věděla, co si dcera myslí o její smrtelné nemoci. Nepřičítala jí žádné kletbě, ale cigaretám bez filtru, které její matka neustále kouřila.

I v tomto okamžiku, kdy Moana ležela s vpadlými tvářemi na posteli a smrt už netrpělivě postávala u její postele a čekala na poslední vydechnutí, prosila svou dceru, aby jí ubalila cigaretu, ačkoli věděla, jak moc se jí tabák hnusí. Přesto však bez ušklibnutí vyhověla matčině prosbě, a to na její utrpené tváři vykouzlilo lehký úsměv. „Děkuju,“ vydechla, než jí otrásl další záchvat kašle. Přesto však sotva popadla dech, sáhla po cigárku, pořádně potáhla a rysy v její tváři se uvolnily.

„Aroho, musím s tebou mluvit,“ řekla ostře.

Dívka sebou trhla. Jak dlouho už jí matka neoslovila jejím maorským jménem? Nejméně od té doby, kdy jí jako dvanáctiletá požádala, aby jí říkala křestním jménem Stella. Její křestní jméno bylo také jakýmsi odkazem jejího milovaného otce. Daniel trval na tom, aby jeho dcera dostala anglické jméno. Matka souhlasila, ale dál Stelle neomylně říkala Aroha, když otec nebyl zrovna nablízku. Dokud jí to Stella nezakázala. A teď to udělala

znovu. Ale ten den jí to Stella prominula, protože vypadala bezútešně. Její matka byla vždy jako skála v moři, vedla farmu s mušlemi a v kraji byla považována za dobrou obchodnici. Až na předčasně zestárlou pleť z nadměrného kouření se zdála nesmrtelná, ale teď už byla jen stínem sama sebe.

Byl tu však ještě jeden důvod, proč Stellu ostrý tón matčina hlasu polekal. Jako by něco věděla. Přitom na sobě Stella nedala o svých plánech nic znát. V každém případě si to do této chvíle myslela. Teď už si však nebyla tak jistá, ačkoli byla velice opatrná. Nikdy nezmínila jeho jméno a ani ho až na jednu výjimku nevzala tajně na Taupatiti. Přitom téměř hořel touhou poznat blíže její ostrov a jednou ji milovat na osamělé pláži, na kterou se dalo dostat jen člunem po moři. Ale teď byl daleko a nemohla u něj hledat útěchu. Prosila ho, aby jí dal čas, aby mohla matku šetrně připravit na pravdu, ale to teď už nedokáže přenést přes srdce. Její matka by měla zemřít ve víře, že dcera stráví život na ostrově a bude chovat mušle. Stella by jí nikdy na smrtelné posteli nevzala bezcitně její naděje. Matčina smrt by vnesla do jejích plánů do budoucna zmatek, protože vycházela z toho, že Moana zůstane ještě dlouho paní Taupatiti, a tak by otázka osudu zběhnuvší dědičky byla hudbou budoucnosti. Stella si za nic na světě nechtěla představit, jaké by to mohlo mít po matčině smrti následky, kdyby následovala svého milého do Londýna. To by nutně znamenalo ostrov prodat. To pomyšlení by její matku, kdyby už tak nebyla na smrt nemocná, zabilo. Kolik nabídek už matka odmítla. Za Taupatiti jí nabízeli miliony...

Moana se na dceru chvíli mlčky dívala. Její světlá pleť, kterou zdědila po otci, měla sinavý nádech, a černé vlasy, dědictví po matce, byly matné a bez lesku. Matčin beznadějný stav spolu s trýznivým mlčením dovolil Stelle na chvíli doufat, že nic o jejích plánech netuší a zemře v pokoji.

„Kdo je ten mladík?“ Touto otázkou matka její naděje zmařila.

„Jaký mladík?“ pokusila se Stella o výmluvu.

„Ten, co tě chce přinutit, abys zradila dědictví svých otců!“ odpověděla Moana tak jasným hlasem, jako by byla zcela zdravá.

Stellu polilo horko. Má zkusit zapírat?

„Nevím, o čem to mluvíš,“ řekla zastřeným hlasem, ale znělo to jen málo přesvědčivě.

„Přisahej mi, že po mé smrti zůstaneš na Taupatiti a staneš se strážkyní našeho ostrova a mušlí!“

„Já... Matko, všechno bude v pořádku, musíš se teď šetřit,“ koktala Stella.

„Přísahaej!“

„Já... Ne, to nemohu. Nenuť mě k tomu,“ prosila Stella, ale matka neměla slitování.

„Kdo je ten chlapík? Chci to slyšet od tebe...,“ nával kašle jí nedovolil mluvit dál.

Stella vzala vlhký ručník, který připravila na noční stolek, a otřela matce pot z obličeje. „Matko, prosím, nerozčiluj se. Prosím. Všechno bude dobré.“

Sotva ustal nával kašle, matka se se sténáním narovнала.

„Mám zavolat doktora Stevense? Nebo pojedeme hned do nemocnice,“ vyrazila ze sebe Stella v záchvatu paniky.

„Nechci žádného doktora ani do sterilního nemocničního pokoje. Chci umřít ve své posteli bez toho, aby náš doktor vyčítavě zíral na můj tabák. A kromě toho to teď půjde rychle, až mi řekneš pravdu.“

„Neříkej něco takového!“

„Přísahaej, že se ujmeš svého dědictví. Mám právo odejít v klidu,“ odvětila matka bojovně. „Poslouchám!“

Stella měla v hlavě zmatek, nevěděla, co má dělat. Přísahat, lhát nebo říct pravdu, i když ví, že se tím matka bude hrozně trápit?

„Aroho, víš, co znamená tvoje jméno, ne? Dala ti ho babička Pania.“

Stella přikývla a při vyslovení babiččina jména sebou trhla. Sice ji osobně nepoznala, ale historky, které matka plna obdivu k této podle Arohy přísné a bezcitné ženě vyprávěla, v ní vyvolávaly strach. Pořád šlo jen o prokletí, přísahy, věrnost Taupatiti a smrt. Co jí vždy radil otec? *Neber ty hrozby vážně!* Při vzpomínce na otce zesmutněla. Co by dala za to, kdyby teď byl tady na její straně, ale zmizel do nenávratna už před mnoha lety.

„Znamená láska. Ale tím je míněna láska k tvým vlastním kořenům, ne k nějakému muži. Víš, kam mě tento omyl dostal. Kdybych jen poslechla svou matku, ale já jí vmetla do tváře, že k tomu muži patřím a budu radši dřít na jeho farmě než tady.“ Matka ji překvapivě chytla za ruku, tak překvapivě, a držela ji s takovou silou, jakou by u umírající nikdo nečekal.

„Ať už máš v plánu cokoli, nech toho. Ty patříš sem! Ty jsi dědička Taupatiti a nemáš právo dědictví a s ním i svůj život zahodit,“ vyhrkla a stiskla jí ruku ještě víc. Stella měla pocit, že je uvězněná ve svěráku, a nahlas zasténala.

„Matko, prosím, nech to být. Já, já... Pro mě to přece taky není lehké, ale nemám jinou volbu,“ vyhrkla nakonec zoufale.

Při pohledu, jakým ji matka obdařila, jí doslova ztuhla krev v žilách. Jako by smrt s sebou přinesla šílenství. To už ani není lidská tvář, napadlo Stellu a zavřela oči, ale úlevu jí to nepřineslo, neboť v duchu už viděla smrtku s kosou. Polekaně oči zase otevřela. Matka se na ni stále dívala tak, že jí to nahánělo strach.

„Kdo ti stojí za to, abys pro něj dávala v sázku svůj život?“

Stella se několikrát zhluboka nadechla, než se na matku podívala a snesla její pohled.

„Matko, je to pianista a potřebuje světové scény, aby rozvinul svůj talent. Nemůže žít na našem odloučeném ostrově. Odejdu za ním do Londýna,“ řekla pevně, ač ji to samotnou udivilo, neboť se musela překonat, než slíbila, že ho bude následovat. Musel ji dlouho přemlouvat. Donekonečna jí ukazoval obrázky domu, který nedávno zdědil. Stál přímo u jezera, a to ji nakonec přesvědčilo, aby opustila ostrov. Bez vody by žít nemohla... a bez Olivera také ne. Teď už ne! Usedlost v Kingsley se měla stát jejich domovem. Odtud by měl podnikat svá koncertní turné a Stella by si splnila svůj sen o studiu dějin umění. To byl ten plán, o jehož uskutečnění se navzájem s láskou ujišťovali. Věděla dobře, že dějiny umění jsou neobvyklým zájmem pro dívku z osamělého ostrova v Marlborough Sounds, ale i ve škole v Pictonu byli učitelé, kteří dokázali nadchnout své žákyně pro díla starých evropských mistrů, a Stella byla nejlepší žačkou pana Blaka.

„Aroho, ne, to nesmíš udělat. Copak nevidíš, co se stalo se mnou, protože jsem přísahu porušila? Rozežírám mě to zevnitř. Celé moje tělo je jeden tumor. Copak nechápeš, že budeš muset zemřít, když náš ostrov prodáš?“ Hlas její matky zněl teď prosebně.

„Když to musí být... pak... pak ho někomu daruju nebo... nebo najdu někoho, kdo tu bude chtít žít a chovat mušle,“ odporovala zoufale Stella.

„To tě nezachrání, mé dítě. Já se dokonce vrátila, ale předkové vědí, že to nebylo z vlastní vůle...“

Stella cítila, jak jí pod matčiny ocelový stiskem tuhnou prsty, ale nedovolila si ji požádat, aby ji pustila.

„Moje dítě, ty jsi obdařená chovatelka mušlí, ty to tu nesmíš opustit,“ zapřísahala ji matka. Stelle se zrychlil dech. Byla to pravda, co matka řekla. Už jako dítě se s nadšením starala o chov mušlí, ale to byla jen jedna její stránka. Proč matka nechce vidět, že má na víc? Že už jí nestačí jen knihy o malířích z celého světa a jejich dílech, které po večerech hltala v zimě

u kamen. Jak často školní knihovnice paní Pritchesová objednávala knihy o umění jen pro ni? Ne, chtěla zažít i něco jiného. Ven do světa! Do Evropy, odkud kdysi připlula rodina jejího otce na lodi s vystěhovalci do Země dlouhého bílého oblaku.

„Myslíš, že je to pro mě lehké vyměnit Taupatiti za Londýn? Ale já už bez Olivera nemohu žít,“ namítla.

„Nesmysl, je ti osmnáct. Jsi ještě dítě. Buď přece rozumná. V Londýně umřeš. Ty patříš sem!“ Matka si zakryla rukama tvář a nahlas se rozvzlykala.

Stella si musela chvíli třít ruce o sebe, aby zase cítila špičky prstů. Bylo to opravdu jak naschvál, že matka musí tak brzy zemřít. I tak by bylo dost těžké jí sdělit, že by odešla s Oliverem na zkoušku do Anglie a hned se zase vrátila, kdyby to bez svého ostrova nevydržela. Ale teď bylo všechno tak definitivní, protože se od ní očekávalo, že se svého dědictví hned ujme. A když bude upřímná, nezná nikoho, kdo by se lépe hodil k tomu, aby matčin obchod převzal. Jedině kdyby chtěla přenechat chov mušlí konkurenci. Tu myšlenku nechtěla v tuto chvíli ani domyslet do konce, natož ji vyslovit. Obávala se, že by matka hned naposledy vydechla.

Ale může na ní matka opravdu chtít, aby se zřekla toho, že odejde za Oliverem? Samozřejmě oba zamilovaní diskutovali za dlouhých nocí o problematice svých rozdílných a sotva slučitelných světů. Ano, Oliver dokonce navrhoval, že by pak u ní zůstal. Mluvil ze srdce, o tom Stella nepochybovala. Ale nabídka, která přišla další den z Londýna, mu vzala dech a nabolourala jejich plán. Nabídlí mu jako mladému talentu koncertní turné po celé Evropě. Jeden starý klavírní mistr onemocněl a volba, jak zachránit celé turné, padla na něho. Byla to veliká čest. Bez debaty. V agentuře by ho pokládali za duševně chorého, kdyby takovou příležitost odmítl. Oliver přesto váhal, protože to znamenalo svou cestu po Novém Zélandu přerušit a Stellu opustit. Ale ta mu nedovolila, aby svou šanci nechal nevyužitou. To bylo před dvěma měsíci. Každý den od něj přišel toužebný dopis, který poštovní doručovatelka Lucie, jež vozila na ostrov dopisy a balíky člunem, dávala na výslovné Stellino přání jen jí osobně. Její prosba se u Lucie setkala s velkým pochopením. V zálivu se totiž všichni znali a každý věděl o osudu dívek z Taupatiti, jak dědičky ostrova nazývali. Tragické příběhy o jejich ztracených láskách patřily v Pelorus Sound k všeobecnému vzdělání. A to, že Moaně by se jistě nelíbilo, že její dcera dostává denně dopisy z dalekého Londýna, poštačka tušila.

Stella byla tak pohroužena do svých myšlenek, že si vůbec nevšimla, jak matka vytáhla zažloutlý sešit ze zásuvky nočního stolku. Teprve když se na ni obrátila se slovy: „Tohle kdysi napsala moje babička Manuka. Není tu jen ta jedna kletba, která se týká odpadlých dědiců, ale je tu ještě něco, co se týká dívek, dědiček. Výslovně od ženy jejího staršího bratra Rere. Když se dle vůle jeho otce stala dědičkou ostrova jeho starší sestra Marama, proklel Rere všechny ženy, které kdy...“

Když si Stella vzala sešit do ruky, dostala najednou neurčitý strach, který jí projel celým tělem. „Matko, prosím, vždyť je to všechno jen panikaření,“ řekla chvějícím se hlasem.

„Zmlknu hned a napořád. Nedělej si starosti!“ odpověděla Moana s náznakem úsměvu na rtech.

Stella v tu chvíli pocítila jakési fluidum, kterým se matka vyznačovala celý život. Měla vysloveně suchý humor, který byl v zálivu právě tak oblíbený jako obávaný.

„Matko, přece hned nezemřeš!“ zalhala v zoufalství Stella a v tom okamžiku si připadala jako pokrytec. Její matka však tento bezmocný pokus své dcery vlichotit se jí ignorovala.

„A až si to přečteš, budeš vědět, že láska není pro ženy z Taupatiti. Muži, kteří s námi na ostrově žijí, dříve či později utečou nebo brzy zemřou. A když naopak my následujeme své muže namísto toho, abychom převzaly dědictví, jsme zasvěceny smrti. Prosím, Stello, udělej, co od tebe předkové čekají. Získej od muže dědice a víc od něj nechtěj!“ vysvětlovala s důrazem své zaražené dceři, která to slyšela poprvé v životě.

Přeložila Marta Kališová